

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет
Кафедра початкової освіти та освітніх інновацій

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«МАЙСТЕРНІСТЬ НАУКОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітньо-професійна програма «Початкова освіта»

Спеціальність А 3 Початкова освіта

Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
початкової освіти та освітніх інновацій.
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 року.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Мистецтво наукової комунікації
Викладач (-і)	Білавич Г.В.
Контактний телефон викладача	
Е-mail викладача	halyna.bilavych@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	<u>3</u> кредити ЄКТС, <u>90</u> год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Середа, 17.30, ауд. 704.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предмет</u> вивчення навчальної дисципліни.</p> <p>Курс «Майстерність наукової комунікації» пропонується як вибіркова дисципліна для магістрантів. Магістранти як здобувачі наукових ступенів повинні володіти українською науковою мовою для здійснення своїх наукових студій. У сучасній науці важливо знайти своє місце, сформуванати власну систему наукових поглядів у межах тієї чи іншої наукової сфери. Кожна наукова галузь має як загальну, так і спеціальну термінологію, що формувалася протягом історичного розвитку мови. Уміння нею користуватися в процесі наукової діяльності є надзвичайно важливим для формування компетенцій магістранта-науковця.</p> <p>У процесі вивчення української наукової мови магістрант повинен навчитися правильно будувати наукове висловлення – усне й писемне, розуміти особливості жанрової будови того чи іншого висловлення, уживати відповідні мовні засоби. Наукове висловлення повинне відповідати таким вимогам, як актуальність, наукова обґрунтованість, послідовність і логіка викладу матеріалу, сила впливу й переконаність висновків тощо. Важливо володіти науковим етикетом, уміннями репрезентувати результати наукового пошуку, володіти риторичними вміннями в галузі академічного красномовства, навичками ведення наукової дискусії, уміннями в галузі еристики. Культура наукового мовлення (усного й писемного) – умова володіння майстерністю наукової комунікації. Акцент зроблено на нормативності української наукової мови. Увиразнено типові мовні помилки, які трапляються в процесі написання магістерської роботи/наукової статті тощо.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета курсу «Майстерність наукової комунікації» - набуття теоретичних знань та розвиток практичних навичок із наукової комунікації (усної та писемної), умінь складати часто вживані в науковій та професійній діяльності документи, продукувати мовноекологічні якісні наукові тексти, щоб забезпечити в такий спосіб належний рівень підготовки й захисту магістерської роботи.</p> <p>Основними цілями курсу є:</p>	

- 1) опанувати основну загальнонаукову термінологію, поняття про екологію українського наукового тексту; засвоїти різні види наукового дискурсу;
- 2) здобуття базових знань про особливості підготовки наукового тексту, необхідних для успішної презентації результатів наукової та науково-навчальної діяльності;
- 3) опанувати навичками редагування власного наукового тексту, його усної презентації (навичками вербального й невербального мовлення);
- 4) з'ясувати особливості формально-наукової й мовно-прагматичної організації наукового документа; оволодіти усним і писемним науковим мовленням; сформувати на теоретичному рівні знання і вміння кваліфікованої підготовки наукової роботи, ознайомити з основними особливостями наукового мовлення у педагогічній галузі, із закономірностями функціонального стилю наукової літератури, способом викладу матеріалу в науковому дослідженні;
- 5) засвоїти особливості усного наукового мовлення, правила ведення наукової суперечки;
- 6) оволодіти ключовими знаннями в галузі академічної риторики, сформувати навички успішного публічного виступу;
- 7) усвідомити особливості культури наукової мови, наукового етикету, розуміння особливостей наукової комунікації в інтернеті; інтенсифікувати наукову роботу магістрантів за допомогою спеціальної уваги до їхньої професійної готовності займатися науково-дослідницькою діяльністю, виховувати повагу до української літературної мови, формувати чітке розуміння ролі державної мови у професійній і науковій діяльності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати завдання дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері початкової освіти.

Загальні компетентності:

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

ЗК-4. Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК-2. Здатність використовувати різні стратегії комунікації державною та іноземною мовами в професійній діяльності у сфері початкової освіти.

СК-6. Здатність проектувати та реалізовувати науково-експериментальну діяльність у системі початкової освіти в широких мультидисциплінарних контекстах.

СК-7. Здатність здійснювати методичний супровід організації особистісно-орієнтованої, інтегрованої, дослідницької діяльності, використовувати в освітньому процесі традиційні та інноваційні методи і технології навчання.

Результати навчання:

ПРН-01 Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності, уміння/навички розв'язання проблем початкової освіти, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур.

ПРН-02 Вільно обговорювати результати професійної діяльності, досліджень та інноваційних проєктів у сфері початкової освіти державною та іноземною мовами усно і письмово.

ПРН-06 Організувати та проводити дослідно-експериментальні дослідження у сфері початкової освіти з дотриманням академічної доброчесності, здійснювати педагогічну експертизу.

ПРН-07 Здійснювати аналіз, синтез, пошук й обробку наукової інформації з різних джерел і застосовувати її для вирішення конкретних дослідницьких завдань, а також використовувати

інформаційні та комунікаційні технології для проведення досліджень прикладного характеру.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12/4

семінарські заняття / практичні / лабораторні	18/6		
самостійна робота	60		
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	Початкова освіта	1	Вибірковий
Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Мета і завдання курсу. Науковий стиль української мови.	2	2	10 год Творчі проекти
Тема 2. Комунікативна компетенція у кваліфікаційній професіограмі фахівця. Мовленнєва культура здобувача вищої освіти.	2	4	6 год Відеозапи с наукового тексту. .Відстеже ння мовленнєв их помилко.
Тема 3. Екологія наукової мови.	2	4	10 год Редагування наукового тексту.
Тема 4. Публічний виступ. Академічна риторика.	2	2	10 Відеозапи с майбутньо го виступу на захисті магістерсь кої

			роботи. Взаємоаналіз. Відстеження мовленнєвих помилок.
Тема 5. Компресія як членування наукового тексту. Структурування наукової роботи. Мовні засоби. Редагування наукової роботи.	2	2	10 Написання тез.
Тема 6. Вербальні та невербальні засоби. Подолання страху перед аудиторією. Науковий етикет.	2	4	14 Підсумкова самостійна робота

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Виконання завдань пізніше встановленого терміну визначаються п. 5 Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf</p> <p>Неприпустимою є невідповідна поведінка під час заняття. За умов дистанційного навчання студенти працюють з увімкненими камерами. Студент може отримати додаткові бали згідно з «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf.</p> <p>Додаткові бали отримують студенти за участь у науковому гуртку «Мовні екологи», у роботі «Університету обдарованої дитини» (УОД), які є платформою для застосування здобутих риторичних знань, умінь і навичок у практичній діяльності, роботі зі школярами.</p> <p>Рейтинг успішності студента складається з його активності на лекційних і практичних заняттях, отриманих балів за виконання самостійної роботи, письмових (тестових) та творчих робіт. Ураховується участь студентів у науково-дослідницькій роботі (підготовка тез, підготовка наукових статей, підготовка доповідей на науково-практичну конференцію, участь у роботі наукового гуртка тощо) – до 10 заохочувальних балів.</p>
---	---

<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Студент повинен, окрім теоретичних знань, демонструвати вміння їх практичного застосування, ідеться про навички усного (публічного) наукового мовлення, риторичної культури, володіння навичками усної наукової комунікації, вербальної та невербальної культури, академічного красномовства, наукового екету, редагування наукового тексту. Обов'язковим для отримання допуску до заліку є виконання самостійної роботи в повному обсязі, написання підсумкової самостійної роботи (20 балів) та відпрацювання практичних занять (10 балів). При виставленні рейтингового підсумкового балу (так званий поточний контроль – 50 балів) ураховується присутність студента на заняттях, його активність під час практичних занять; відсутність чи наявність плагіату під час виконання самостійної роботи, а також результати відпрацювання з пропущених із поважної причини занять. За потреби студент може отримати індивідуальні онлайн консультації через вайбер, зум, телефонічно. Контактні дані для онлайн допомоги та консультування: ifosuhcvas@gmail.com</p> <p>Оцінювання протягом семестру проводиться у формі мікровикладання (демонстрація та аналіз навичок академічного письма, аналіз відео та аудіоматеріалів, мультимедійної презентації, аналіз наукових текстів). Усі роботи повинні бути виконані самостійно. Індивідуальні завдання, схожі між собою, а також плагіат будуть відхилені.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Виконання 50% запропонованих завдань.</p>

Підсумковий контроль	<p>Форма контролю – залік. Форма складання - усна, письмова. Підсумкова амостійна робота – форма підсумкового контролю. Вона складається з виконання тестових завдань до курсу «Майстерність наукової комунікації» (20 балів), підготовки наукових тез (20 балів), виголошення академічної промови (тема – публічний виступ на захисті магістерської роботи) (10 балів).</p>
----------------------	--

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: передбачено виконання тестових завдань, а також підготовка наукових тез, виголошення академічної промови Академічна доброчесність: Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату>.

Відвідування занять: Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття. відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf)

Відвідування занять є важливим складником навчання. Очікується, що всі студенти відвідують лекції і практичні заняття курсу. Обов'язкове відпрацювання у формі: усного та письмового опитування, виконання тестів, підготовки творчих проєктів.

Студенти повинні виявити достатній рівень теоретичних знань з пропущеної теми, а також показати вміння їх практичного застосування. Відпрацювання пропущених занять відбувається у формі індивідуальної бесіди під час годин, відведених на консультування студентів. Якщо студенти претендують на позитивну оцінку, необхідно виявляти активність і комунікабельність на кожному занятті, бути готовим до імпровізації та творчості.

Неформальна освіта: Перезарахування результатів передбачене згідно з [«Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»](https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf :

8. Рекомендована література

Академічна риторика : навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів / Автор. колектив: Сивачук Н. П., Снігур І. М., Санівський О. М. Умань : Видавничо-поліграфічний цент «Візаві», 2013. 375 с.

Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови. Львів: Світ, 2003. 434 с.

Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підруч. Київ: Академія, 2004. 342 с.

Білавич Г. Екологія українського наукового мовлення. Монографія. Вид. 2-ге, доп. Івано-Франківськ : НАІР, 2020. 340 с.

Білавич Г. Основи риторики і красномовства. Навчальний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2016. 120 с.

Білавич Г. Формування мовленнєвої обізнаності майбутніх педагогів. Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ : ПП «ТУР-ІНТЕЛЕКТ», 2014. 60 с.

Білавич Г., Лисечко Т., Стамбульська Т. Наголошуймо правильно! Івано-Франківськ, 2013. 135 с.

Білавич Г., Лисечко Т., Стамбульська Т. Говорімо українською мовою правильно! Івано-

Франківськ, 2012. 60 с.

Грищенко У. М., Грищенко О. М., Борисенко В. А. Основи наукових досліджень. Навч. посібник. Київ: Слово, 2001. 250 с.

Здобувачу наукового ступеня: Методичні рекомендації / Упоряд. С.В. Сьомін. Київ: МАУП, 2002. 184 с.

Новий правопис української мови 2019 рік <https://osvitoria.media/experience/novyj-pravopys-povnyj-tekst-ta-osnovni-zminy/>

Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити: Посібник [За ред. О. Сербенської]. Львів: Світ, 1994. 152 с.

Мацько Л.І., Сидоренко О.М., Мацько О.М. Стилїстика української мови. Київ: Вища школа, 2003. 411 с.

Методичні рекомендації до написання дипломної роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти: навчально-методичне видання. Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність 013 Початкова освіта. / Укладачі: Н.І. Луцан, І.Б. Червінська, Л.І. Хімчук. Івано-Франківськ: ПНУ Е-видання, 2023. 68 с.

Михайлова О. Г., Сидоренко А. А., Сухопар В. Ф. Українське наукове мовлення. Лексичні та граматичні особливості: [навч. посіб.]. Харків, 2000. 97 с.

Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови: навч. посібник з алгоритмічними приписами. 3-тє вид. перероб. та доп. Київ: ЦУЛ, 2016. 426 с.

Пономарів О. Культура мови. Мовностилїстичні поради Київ: Либїдь, 1999. 238 с.

Сагач Г. Мистецтво ділової комунікації. Київ: [б.в.], 1995. 179 с.

Семенов О. М. Культура наукової української мови : навч. посіб. Київ, 2010. 215 с.

Сурмін Ю. Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація. Київ: НАДУ, 2008. 345 с.

Викладач: **Білавич Г.В.**, професор кафедри початкової освіти та освітніх інновацій